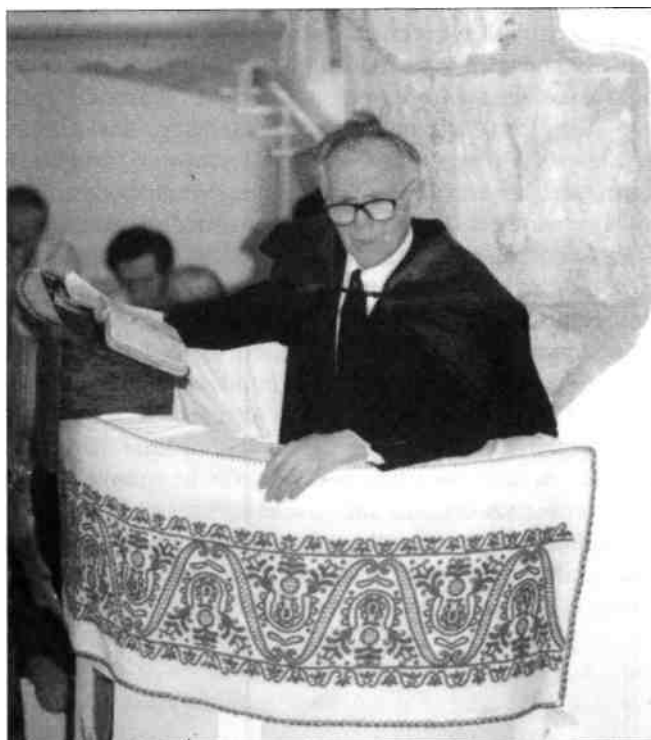

Szülőfalum gyülekezete

Édesapám fogadta menyét és immáron házas fiát. Szakácsnője, az öreg Mari néni, tekintetes urak cselédasszonya csodálkozva nézte a fáradtan is üde kicsi tiszteletes asszonyt.

Mari néni kitűnő szakácsnő volt. Az egész élete a nagyúri konyhák világában telt el. Megszokta az önállóságot, s birodalmának, a konyhának korlátlan ura volt. Az ifjú tiszteletes asszonynak is tiltott terület volt Mari néni konyhája. Hiába próbáltuk megértetni vele tanulni vágyó szándékunkat. Ő nagy társadalmi különbséget érzett közöttünk. El sem tudta képzelni, hogy valaki ne csupán egy fizetett cselédasszonyt,

Ötven év után ismét az egri szőszéken.

hanem Isten teremtményét lássa és tisztelje benne. Mi úgy közelítettük meg őt és másokat is – a faluban nagyon sok zselér, urasági kocsis, beszegődött szolga, részesmunkás, „konvenció” cseléd sorú ember volt –, mint akik ismerjük minden társadalmi választófal lerombolóját, a Jézus Krisztust.

Gyülekezetünkben már a húszas, harmincas években beindult az ifjúsági keresztyén munka IKE vagy KIE néven. Falunkban mélyen a múltban gyökerező szellemi érdeklődés volt. Egri ősi település. Templomának egy része az 1200-as évekből való. A tatárok innen rabolták el a szépséges Szirmai család leányát, Hajnalkát. A rétekekkel, mocsárral körülvett, ősi, szintiszta magyar falu kiállta a történelem viharát. Jó néhány tudós embert ajándékozott a falu a magyar kultúrának.

A falunak volt olvasóköre. A ronggyá olvasott magyar klasszikusok a nép szellemi szomjúságáról tanúskodtak. A jószágistállók félhomályában hajnalig tartó beszélgetések alkalmával Arany-, Petőfi-, Ady-versek ivódtak belénk, és olyan faluközösségről álmodoztunk, amelyben a cselédek gyermekei is feni, olvasni tudnak majd. Fonó, dörzsölő, tengerifosztó és máléfejtő kalákákban őrizték a régi monda- és mesevilágot. Halottvirrasztó éjszakákon hajnalig énekelte a gyülekezet a hivatalos könyvön kívüli, az apáról fiúra szálló ősi énekeket. Minden különösebb felső irányítás nélkül a betegeket látogatták, sorkosztot vittek az elgyengült, magatehetetlen öregeknek.

Ez a környezet fogékony volt a Biblia világára is. Körzeti konferenciákon örömmel vettek részt, s kérdéseikkel nemegyszer zavarba hozták az előadókat is. Az egri fiatalok jelenléte minden konferencián pezsdülést hozott a beszélgetésekben. Éhségükre nem kapták meg a hiteles választ, de akkor még maguk sem tudták, ki az, aki keresi őket.

Nem maradt el persze a támadás sem. A falunak volt egy erős, szorgalmas, amolyan hétszilvafás kisenemesi, faluját és egyházát szerető, hagyományosan vallásos rétege. Öregségben megkövült, magabiztos, ósdi szemléletükben elutasítással válaszoltak a Szentírás személyhez szóló üzenetére. Noha csaknem mindegyikük házában ott volt a mestergerendán kegyességi irodalmunk remeke, Szikszai György Keresztyén imádságok és tanítások című kitűnő könyve s mellette a Szent-

írás is, amelyeket különösen téli estéken, gyakran forgattak és szövegszerűen ismertek is, hétköznapjaikat mégsem tudta átminősíteni a gyakorlati keresztyén református kegyesség. Sokan az ital rabjai voltak. S a házasságon kívül születettek száma sem volt csekély.

Jó néhányan vitézségi előnévvel, hadi kitüntetésekkel ékeskedtek. A vitézek napján, augusztus 20-án a templomot zsúfolásig megtöltő, kitüntetések hordozó vitézeknek Naámán történetét kellett hallaniuk: „...ez a férfi vitéz, hős, de bélpoklos volt”. (2Kir 5,1) Úgy ránk nehezedett Isten beszédének ítélete, hogy szinte hallani lehetett a sóhajokat és a nyögéseket. Nemcsak bünbánatból fakadó, szent válaszok voltak ezek: a fogcsikorgató, keménynyakú tiltakozások is megjelentek.

A faluban megtört a hamis egység. Voltak, akik igazat adtak az igének, és megalázkodtak, s kegyelemben keresték a szabadulást. Voltak, akik megsértődtek, és nem vállalták a megalázkodás útját. Elkerülhetetlen, hogy ilyen helyzet alakuljon ki ott, ahol az élő ige van jelen. A Szentírás és a Heidelbergi Káté mindennapos téma lett. A házak előtti kispadokon a Bibliáról s hitvallásainkról folyt a szó. Mint egykor Jeruzsálem, a falu felháborodottan kérdezte: „Kicsoda ez, vajon mi akar ez lenni?” (ApCsel 2,12) Voltak olyanok, akik Kálvin János Institúciójában kutatták a helyes feleletet, és hitet tettek a reformátori hitvallás mellett: „Kegyelemből tartattunk meg, hit által, és ez nem töletek van.” (Ef 2,8) Ennél olcsóbb reformátusok nem lehetünk. Az első magyar református ébredésnek, a puritán mozgalomnak szelei kezdtek fűjdogálni felénk. Az áldott emlékezetű Medgyesi Pál gyülekezete, Felső-Bánya, néhány tíz kilométer távolságra volt a falutól. Munkája, a Praxis pietatis (azaz Kegyesség-gyakorlása) is ismeretes volt a gyülekezetben. Ravasz László püspökünket idézzük e művel kapcsolatban: „Olyan, mintha antik kupában friss forrás kristályitalát nyújtanák felénk.”*

* Praxis pietatis, Incze Gábor kiadása Dr. Ravasz László előszavával, Budapest, 1936.